

IN HET KORT

Organisatie: Gemeente Leeuwarden, www.leeuwarden.nl

Contactpersoon: Bjorn Redmeijer
(adviseur Internationaal Ondernemen & Innovatie), [LinkedIn](#)

Product & sector: Bouw | **Land:** Nederland

Circulaire paviljoens gemeente Leeuwarden

*Demontabele en
circulaire gebouwen,
dat was de ambitie.*

Hoe ontwikkel je een paviljoen, dat over tien jaar als gebouw, op onderdeelniveau, of als grondstof een nieuwe bestemming krijgt? Met die circulaire uitdaging is de gemeente Leeuwarden aan de slag gegaan.

Omschrijving project

Leeuwarden is in 2018 de culturele hoofdstad van Europa. De gemeente Leeuwarden wil op de WaterCampus twee beeldbepalende en spraakmakende paviljoenen realiseren: een Waterbar en een Leliepaviljoen. Ze zijn bedoeld als ontmoetingsplaats en als middel om watertechnologische innovaties te demonstreren. Het ontwerp was al in grote mate gereed, circulariteit is pas later aan het project toegevoegd. De gemeente heeft gezocht naar nieuwe circulaire businessmodellen, waarin beheer, onderhoud, exploitatie en eigendom in handen blijven van de partijen die deze gebouwen realiseren (gebouw as a service).

Aanpak

De gemeente heeft de markt gevraagd om nieuwe oplossingen te ontwikkelen, waardoor de paviljoenen over tien jaar, als gebouw, op onderdeelniveau, of als grondstof, een nieuwe bestemming krijgen. Het startpunt was een expertsessie met gebruikers, architecten en de projectmanager om de behoefte vast te stellen. Daarna is er een marktdag georganiseerd, die zeer drukbezocht was. Voor de selectie van de geschikte bouwpartner, is gewerkt met de Rapid Circular Contracting-methode (RCC) van de stichting Circulaire Economie. Kern van de RCC-methodiek is dat je niet om volledig uitgewerkte oplossing vraagt, maar partners uitdaagt om met slimme, circulaire oplossingen te komen.

FEITEN & CIJFERS

- > **Aantal medewerkers gemeente Leeuwarden:** meer dan 1.000 fte's
- > **Volume:** Twee paviljoenen; Waterbar en Leliepaviljoen
- > Voor de duur van 10 jaar
- > Leeuwarden Culturele Hoofdstad van Europa 2018

Resultaten

De circulaire aanbesteding heeft geen inschrijvingen opgeleverd. Uit de evaluatiegesprekken bleek dat marktpartijen wel zeer geïnteresseerd waren, maar moeilijk uit de voeten konden met de uitvraag en het bestaande ontwerp. Ze wensten flexibiliteit op de punten die vastlagen en juist duidelijkheid op andere punten die open lagen. Daarnaast hadden marktpartijen twijfels over de structurele exploitatiemogelijkheden van beide paviljoens. Toch hebben zowel de gemeente als de markt veel geleerd van deze circulaire aanbesteding.

“Vrijheid in ontwerp en exploitatiemogelijkheden is cruciaal gebleken.”

Bjorn Redmeijer, adviseur Internationaal Ondernemen & Innovatie

De gemeente heeft marktpartijen weten te activeren om over circulariteit na te denken. Zij blijft de ambitie houden om nieuwe projecten circulair aan te besteden. Dat kan met de RCC-methodiek, maar ook met andere aanbestedingsvormen.

Geleerde lessen

- Vrijheid in ontwerp en exploitatiemogelijkheden zijn cruciaal om marktpartijen maximaal uit te dagen om met circulaire oplossingen te komen. Nu lag het ontwerp al deels vast.
- Zorg voor snelle publicatie van aanbestedingsleidraad, kort na de marktconsultatiedag.
- Het opnemen van een marktconsultatie op video zorgt voor betrokkenheid van leveranciers bij de uitvraag en zichtbaarheid welke 'concurrenten' geïnteresseerd zijn. Dit wekt ook weer de nieuwsgierigheid van andere partijen.

Over REBus en de Green Deal Circulair Inkopen

De Green Deal Circulair Inkopen (GDCl) is een initiatief van MVO Nederland, NEVI, de Rijksoverheid, Duurzame Leverancier, PIANOo, Kirkman Company en Circle Economy. Verschillende pilots die uit de GDCl ontstaan worden mede gefinancierd door het Europese project REBus wat in Nederland wordt uitgevoerd door Rijkswaterstaat. Gezamenlijk zetten zij zich in om ondernemers en overheden te ondersteunen bij hun ambities op circulair inkopen.

Contactinformatie

- > E-mail: Circulair@rws.nl
- > Website: [GDCl](https://www.gdci.nl)

Partners: REBus | Stichting Circulaire Economie | Achterbosch Zantman Architecten | Kunstenaarsduo Groenewoud & Buij en TWA architecten

Relevante links & documenten: [Presentatie RCC en ambities marktdag](#) | [Aanbestedingsleidraad paviljoen en waterbar](#) |

[Filmpje samenvatting marktdag](#) | [Informatie circulair ondernemen marktdag](#) | [Uitleg RCC-methodiek](#) | [Projectinformatie aanbestedingen](#)

With the contribution of the LIFE financial instrument of the European Community

